

Likabehandlingsplan och årlig plan mot kränkande behandling för Kunskapsskolan Borås läsåret 15 | 16

1. Syftet med likabehandlingsarbetet på skolan:

Att främja elevernas rättigheter och att motverka diskriminering på grund av:

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- sexuell läggning
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- funktionshinder
- ålder
- samt förebygga och förhindra annan kränkande behandling. Till detta räknas mobbning och sexuella trakasserier.

Med mobbning menar vi en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

JämO har gjort en tydlig redovisning av de ovanstående begreppen. Den finns som bilaga 1. Där finns också bilagt de lagar som reglerar likabehandlingsplanen (bilaga 2).

Skapad 2012-06-11, NN

Reviderad 2015-06-18, NN

- 2. Vår vision** är att alla på Kunskapsskolan i Borås ska känna sig trygga och respekterade. Diskriminering och annan kränkande behandling ska inte förekomma på skolan.
-

- 3. Vår syn på varför diskriminering och kränkande behandling uppstår**, där även mobbning ingår, är att det dels beror på vad enskilda personer väljer att göra och dels är ett resultat av hur klimatet på skolan är. Detta gör att vi som skola har ett stort ansvar att förmedla demokratiska värden som tolerans och människors lika värde. I praktiken innebär det bland annat att träning i samarbetsmetoder, att vara en juste kompis, problemlösning och kritiskt tänkande ska vara viktigt i vår verksamhet.
-

4. Granskning/kartläggning

Inom ramen för vårt likabehandlingsarbete ska vi varje år granska hur vår organisation (schema, resursfördelning etc.), arbetsätt (metoder och material) och arbetsklimat (normer och värderingar samt hur dessa kommer till uttryck såväl hos personal som hos elever) bidrar till något positivt eller motarbetar likabehandling.

Hur ska granskningen/kartläggningen gå till?

1. Diskussion i personalgruppen i starten av varje läsår. Elevhälsan ansvarar för genomförandet. Mallar finns längst bak i likabehandlingsplanen.
2. Vi använder Kunskapsskolans centrala enkät där både elever, föräldrar och personal ingår som arbetsmaterial att upptäcka all form av kränkande behandling.
3. Genomföra en skolspecifik enkät bland eleverna som syftar till att ringa in förekomsten av diskriminering och kränkande behandling. Enkäten genomförs vecka 47, 48. Personlig handledare ansvarar för genomförandet.
4. Genomföra elevintervjuer på PH-samtalen i syfte att ringa in var på skolan kränkande behandling förekommer. Personlig handledare ansvarar för genomförande.

5. Samarbeta med elevrådet (arbetsmiljörådet) för att få elevperspektiv på likabehandlingsarbetet. Detta ska ske i slutet av vårterminen då vi följer upp året som varit utifrån likabehandlingsplanen inför framtagandet av nästa års plan. Rektor ansvarar för genomförandet.

5. Har vi tillräcklig kompetens?

Rektor ska årligen se över kompetens och intresse för fortbildning. Lämpligt att göra i samband med granskningen av verksamheten. Rektor ansvarar också för att ta fram förslag på utvecklingsområden.

6. Konkreta och utvärderingsbara mål

1. Procentsatserna tas fram utifrån resultaten från granskningen/kartläggningen.
 2. Inom loppet av ett år ska andelen elever som i enkäten uppgett att de under innevarande termin utsatts för upprepade kränkningar eller trakasserier (mobbing) gå mot noll. (nollvision)
 3. All upprepade kränkning (mobbing) ska ha slutat vid tiden för uppföljningen av ärendet, vilken sker senast två veckor efter att situationen blev känd av personal på skolan.
 4. Ingen av eleverna, alltså 0 %, ska uppleva sig diskriminerade av personal eller av verksamhetens struktur eller innehåll.
-

7. Metod för likabehandlingsarbetet

Kunskapsskolan i Borås har valt att inte köpa in en specifik metod som sägs motverka diskriminering och kränkande behandling, som ligger utanför vårt pedagogiska koncept. Anledningen till detta är att de olika faktorer som enligt de senaste vetenskapliga rönen visat sig skapa framgång i likabehandlingsarbete, med bäst resultat och på enklaste sätt genomförs integrerat i vår ordinarie verksamhet. Nedan redovisas framgångsfaktorerna samt hur vi avser att förhålla oss till dem:

Whole school approach (=alla vuxna på skolan har ansvaret för likabehandlingsarbetet) → Detta har lett fram till ställningstagandet att likabehandlingsarbetet ska utföras integrerat i den ordinarie verksamheten. Likabehandlingsarbetet ska vara en naturlig del i basgruppsamlingar, steg- och kursarbete, aktivitetsdagar, Gamlebyvistelsen, mm. Arbetet ska ledas av samtliga pedagoger samt elevhälsopersonal. Forskning har visat att satsningar på smala och alltför individriktade åtgärder har haft liten eller ingen effekt. Det är därför viktigt att det förebyggande arbetet är en naturlig och återkommande del i vardagsarbetet som omfattar alla elever och inte drivs som ett enskilt projekt vid sidan av den reguljära verksamheten. De aktiviteter som planeras att genomföras under läsåret framgår av bilaga 3.

Rastvakter → Finns inbyggt i vårt arbetssätt (allmänhandledare) eftersom vi befinner oss bland eleverna hela deras skoldag.

Kontinuerliga undersökningar → Genomför vi dels med den centrala elevenkäten, men också med en lokal utförligare enkät samt intervju av samtliga elever inom ramen för PH-samtalet. Lärarna samtalar också på Ph-samtalen varje vecka med eleverna om hur de uppfattar sin skolsituation.

Föräldrainformation → Genomförs i samarbete med elevhälsoteamet på föräldramöten.

Tydlighet när det gäller åtgärder → Samtliga elever blir varje läsår informerade om skolans åtgärder vid kränkningar / mobbning. Detta ansvarar elevhälsoteamet för.

EHT teamet medverkar två gånger per år i de olika råden och förankrar LP samt stödjer elevrepresentanterna i sitt arbete

Att vi inte nått vår nollvision kan eventuellt bero på hur frågorna på enkäterna är formulerade, att vi inte arbetat tillräckligt med värdegrundsarbete i basgrupperna eller att man på PH-samtalen inte tar upp denna typen av frågeställningar.

Vi måste också ut i basgrupperna och visa tydligare att LP finns och att förankra den hos eleverna.

8. Åtgärder vid förekomst av diskriminering eller annan kränkande behandling

- Den som får kännedom om att någon på skolan utsätts för diskriminering eller annan kränkande behandling kontaktar samma dag personlig handledare, rektor och elevhälsopersonal.
- Elevhälsoteamet och berörda handledare bestämmer vilka som ska arbeta med ärendet. Minst två personer skall med ärendet. Dessa tar fram en plan för eventuella omedelbara skyddsåtgärder samt en plan för enskilda samtal med samtliga berörda elever. Även detta samma dag. Detta dokumenteras. Incidentrapporter finns i pärm i Einstein.
- Enskilda samtal genomförs, samma dag, med syfte att utreda vad som hänt, analysera orsakerna samt ta fram strategier för förändring av negativa beteenden. Detta dokumenteras.
- Kontakt tas med elevernas föräldrar, samma dag. Vid behov kommer föräldrarna till skolan.
- Ärendet följs upp en kort tid efter, strategierna utvärderas och ändras vid behov.
- Vid särskilt grov kränkning anmäls ärendet till polisen.

9. Åtgärder vid förekomst av diskriminering eller annan kränkande behandling av vuxen som kränker elev

- Den som får kännedom om att någon på skolan utsätts för diskriminering eller annan kränkande behandling kontaktar samma dag rektor och elevhälsopersonal.
- Rektor bestämmer vilka som ska arbeta med ärendet. Minst två personer skall med ärendet. Dessa tar fram en plan för eventuella omedelbara skyddsåtgärder samt en plan för enskilda samtal med samtliga berörda elever. Även detta samma dag. Detta dokumenteras. Incidentrapporter finns i pärm i Einstein.
- Enskilda samtal genomförs, samma dag, med syfte att utreda vad som hänt, analysera orsakerna samt ta fram strategier för förändring av negativa beteenden. Detta dokumenteras.
- Kontakt tas med elevernas föräldrar, samma dag. Vid behov kommer föräldrarna till skolan.
- Ärendet följs upp en kort tid efter, strategierna utvärderas och ändras vid behov.
- Vid särskilt grov kränkning anmäls ärendet till polisen.
- Kontakt ska tas med personalavdelningen.

10. Dokumentation:

Samtliga delaktiga handledare och medlemmar i elevhälsoteamet dokumenterar var för sig vad som sägs, görs och beslutas i ärendet. Till detta ändamål finns en mall , incidentrapport, vilken ska användas (denna mall finns tillgänglig för all personal på skolan). Dokumentationen samlas ihop och förvaras hos kurator/skolsköterska.

11. Utvärdering av föregående års likabehandlingsplan (Likabehandlingsplan 2014-2015):

Vid läsårets slut ska likabehandlingsarbetet utvärderas. Resultatet av utvärderingen samt resultaten från granskningen/kartläggningen ligger sedan till grund för nästa års val av förebyggande åtgärder.

Vi har kartlagt och utvärderat likabehandlingsplanen 2014-2015 med hjälp av:

- Den årliga centrala enkätundersökningen där det bl.a. ställs frågor om trakasserier och kränkande behandling samt trivseln på skolan.
- En lokal trivselenkät för skolan i Borås som utfördes vecka 46 och 47 år 2014 för att ytterligare bevaka frågorna om det förekommer trakasserier och kränkande behandling på skolan.
- De personliga handledarsamtalen där personlig handledare särskilt ska uppmärksamma om eleven varit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling.
- Genomgång av de upprättade incidentrapporterna i början av varje termin.
- Elevhälsoteamets- och personalens utvärdering i samband med kvalitetsredovisningsarbetet.

Utvärdering av mål från Likabehandlingsplanen 14/15

- De olika enkäterna uppvisar olika siffror kring mobbing , kränkningar och alla former av trakasserier. Vår lokala enkät visar att 10% av eleverna upplever att de utsatts för upprepade kränkningar eller trakasserier vilket är en ökning med 3%-enheter. Detta blir vårt utgångsvärde inför nästa år och ska gå mot 0. Föregående år var siffran 7%, detta betyder att värdegrundsarbetet ej givit önskad effekt under året.

- Den centrala enkäten däremot visar att 3% av eleverna i åk 4-9 upplevt sig mobbade flera gånger och att 14% av eleverna i åk 4-9 upplevt sig mobbade några gånger. För att motverka dessa trakasserier läser vi igenom alla incidentrapporter ytterligare en gång för att sätta in åtgärder för att minska elevernas upplevda känsla av att bli trakasserade, kränkta och mobbade.
- Vi har ett ärende vid vilket kränkningarna ej upphört vid tiden för uppföljning.

Hur blev utfallet på elevenkäten, föräldraenkäten och elevintervjuerna 2014-2015?

Utvärdering av mål:

Procentsatser

- a. Jag trivs i min skola 77% (-5%-enheter)
- b. På min skola behandlar eleverna varandra med respekt 62% (-6 %-enheter)
- c. De vuxna på min skola tar ansvar för att alla ska bli behandlade med respekt 72% (-5%-enhet)
- d. De är bra stämning på min skola 71% (-3 %-enheter)
- e. Jag är nöjd med elevrådet på min skola 47% (-8 %-enheter)
- f. Lärarna på min skola tar hänsyn till elevernas åsikter 60% (-10%-enheter)
- g. Jag känner mig trygg i skolan 85% (-4%-enheter)

12. Åtgärder inför läsåret 2015-2016 utifrån utvärderingen

- Göra den lokala trivselenkäten vecka 46/47 med fler utredande frågor kring orsaken att ca. 10 % av eleverna känt sig kränkta under föregående läsåret.
- Göra elevintervjuer med **samtliga** elever på PH-tiden direkt efter enkäten för att ringa in var på skolan det kan förekomma trakasserier och kränkande behandling.
- EHT ska medverka vid arbetsmiljörådets möten.
- Arbeta mer förebyggande på basgruppssamlingar med värderingsövningar och diskussioner. EHT tar fram ett batteri av samarbetslösningar och värderingsövningar.
- Granska incidentrapporter och följa upp dessa i början av varje terminsstart. Detta görs under ett EHT-tillfälle.
- Jämföra enkätsvaren med antalet incidentrapporter för att hitta ev. mörkertal.

13. Sammanfattning av året 2014-2015

Vårt värdegrundsarbete under året har inte givit den positiva effekt som vi önskat. Vi fick sämre siffror på samtliga frågor i enkäten jämfört med föregående år.

Tänkbara orsaker till detta kan vara:

- att elevintervjuerna inte blev genomförda i den utsträckning vi hade önskat
- Att EHT-teamet inte medverkat i tillräckligt på elevrådets och arbetsmiljörådets möten. Dessa möten planeras in i kalendariet inför nästa läsåret.
- Basgrupperna har inte arbetat med värderingsövningar i den utsträckning vi hoppats på. Det föranleder att vi schemalägger denna aktivitet i kalendariet under nästa år.
- Ett område vi måste lägga extra kraft på är hur vi ska nå nätkränkningar som ofta startar utanför skolan men påverkar elevernas skolsituation. EHT tar fram filmer/material om nätkränkningar som kan visas på basgruppssamlingarna.

Vid frågor kontakta någon i EHT-teamet:

Skolkurator

Bente Nielsen

08-51008287

0767-797694

bente.nielsen@kunskapsskolan.se

Bitr. rektor

Niklas Norder

0733-173442

niklas.norder@kunskapsskolan.se

Skolsköterska

Pia Götvall

08-51008288

pia.gotvall@kunskapsskolan.se

Rektor

Björn Nyman

08-51008272

[björn.nyman@kunskapsskolan](mailto:björn.nyman@kunskapsskolan.se)

Granskning av vår verksamhet i relation till diskrimineringsgrunderna:	med koppling till mobbning	med koppling till diskriminering pga kön:	med koppling till diskriminering pga etnisk tillhörighet:	med koppling till diskriminering pga religion/trosuppfattning:	med koppling till diskriminering pga sexuell läggning och könsöverskridande identitet:	med koppling till diskriminering pga funktionshinder:	med koppling till ålder:
<p>Organisationen – exempelvis schema, resursfördelning, lokaler mm</p>	<p>Personalen alltid ute bland eleverna</p> <p>Ordningsregler</p> <p>PH-samtalen ger nära relation</p> <p>Fysiska miljön motverkar mobbing</p>	<p>Strävar efter jämn könsfördelning bland personalen</p> <p>Könsblandade elevgrupper</p> <p>Fysiska miljön motverkar mobbing</p>	<p>Minimerar riskerna med öppna ytor och närvarande personal</p> <p>Nyhetsbearbetning – diskussioner</p> <p>Fältassistenter 1 ggn/vecka</p> <p>Snabba åtgärder vid skadegörelse och klotter.</p> <p>Fysiska miljön</p>	<p>Nyhetsbearbetning – diskussioner</p> <p>Fysiska miljön motverkar mobbing</p>	<p>Pga. av skolans öppenhet och arbetssätt har eleverna möjlighet att söka likasinnade utanför ålder och kunskap</p> <p>Fysiska miljön motverkar mobbing</p>	<p>Hörselnedsättning – hjälpmedel från hörselcentralen</p> <p>Allergi och diabetes – handlingsplan ”akut omhändertagande”</p> <p>Lokalerna är tillgänglighetsanpassade enligt gällande krav</p> <p>Fysiska miljön motverkar</p>	<p>Konceptet är åldersövergripande.</p> <p>Fysiska miljön motverkar mobbing</p>

Skapad 2012-06-11, NN

Reviderad 2015-06-18, NN

			motverkar mobbing			mobbing	
Arbetsättet – metoder, material, innehållet i läromedlen, på portalen mm	Nyhetsbearbetning Lärare styr grupp – sammansättning Personligt schema och studieplats gör att elever finner varandra	Nyhetsbearbetning – diskussioner Värderingsövningar	Nyhetsbearbetning Värderingsövningar Externa föreläsare – Mietek G	Nyhetsbearbetning Värderingsövningar Innehåll i kurser	Nyhetsbearbetning Litteratur som återspeglar olika identiteter Råd där eleverna arbetar med inflytande Material i kurser från RFSL	Nyhetsbearbetning Både muntliga och skriftliga instruktioner	Nyhetsbearbetning
Arbetsklimatet – normer och värderingar samt hur de kommer till uttryck	Kunskapsskolans normer och värderingar Vi tar tag i situationen med en gång Vi hjälps åt det är inte bara upp till handledaren	Kunskapsskolans normer och värderingar Vi tar tag i situationen med en gång	Kunskapsskolans normer och värderingar Vi tar tag i situationen med en gång	Öppet klimat som främjar känslan av tillhörighet Personalens öppenhet och förhållningssätt återspeglas till eleverna Vi tar tag i	Kunskapsskolans normer och värderingar Vi tar tag i situationen med en gång	Kunskapsskolans normer och värderingar Vi tar tag i situationen med en gång	Kunskapsskolans normer och värderingar Vi tar tag i situationen med en gång

Skapad 2012-06-11, NN

Reviderad 2015-06-18, NN

				situationen med en gång			
--	--	--	--	----------------------------	--	--	--

Skapad 2012-06-11, NN

Reviderad 2015-06-18, NN

Aktiviteter under läsåret: Hur? När? Innehåll? Vem ansvarar?	med koppling till mobbning	med koppling till diskriminering pga kön	med koppling till diskriminering pga etnisk tillhörighet	med koppling till diskriminering pga religion/trosuppfattning	med koppling till diskriminering pga sexuell läggning och könsöverskridande identitet:	med koppling till diskriminering pga funktionshinder:	med koppling till ålder:
Kursarbete – vilken kurs och vilket innehåll?	J1, J3, J5, J6 T6, T7, T8, J8 Musik & Rasism Tema Mu - Hkk	J1, J3, J5, J6 T6, T7, T8, J8 Musik & Rasism	J3, J5, J6 T4, T6, T7, T8, J8 V3 Musik & Rasism Tema Mu - Hkk	J3, J5, J6, J7, J8 T3, T6, T7, T8, Musik & Rasism Tema Mu - Hkk	J3, J5, J6 T6, T7, T8, J8 Musik & Rasism	J3, J5, J6 T6, T7, T8, J8 Musik & Rasism	J3, J5, J6 T6, T7, T8, J8 Musik & Rasism
PH – samtalen	Prata om sociala relationer Diskussion med handledare Värdegrund utifrån konkreta/personliga exempel Mycket fokus på	Prata om sociala relationer Blandade PH-grupper	Prata om sociala relationer	Prata om sociala relationer	Prata om sociala relationer	Prata om sociala relationer	Prata om sociala relationer

Skapad 2012-06-11, NN

Reviderad 2015-06-18, NN

	trygghet i år 6						
Grupp-ph	Minst en gång per termin. Värderingsövningar	Arbeta i blandade grupper Värderingsövningar	Arbeta i blandade grupper Värderingsövningar	Arbeta i blandade grupper Värderingsövningar	Arbeta i blandade grupper Värderingsövningar	Arbeta i blandade grupper Värderingsövningar	Arbeta i blandade grupper Värderingsövningar
Basgruppsamlingarna	Värderingsövningar på lång-BG, kopplat till innehållet i kurs Nyhetsbearbetning	Värderingsövningar på lång-BG, kopplat till innehållet i kurs Nyhetsbearbetning	Värderingsövningar på lång-BG, kopplat till innehållet i kurs Nyhetsbearbetning	Värderingsövningar på lång-BG, kopplat till innehållet i kurs Nyhetsbearbetning	Värderingsövningar på lång-BG, kopplat till innehållet i kurs Nyhetsbearbetning	Värderingsövningar på lång-BG, kopplat till innehållet i kurs Nyhetsbearbetning	Värderingsövningar på lång-BG, kopplat till innehållet i kurs Nyhetsbearbetning

Skapad 2012-06-11, NN

Reviderad 2015-06-18, NN

	Individanpassat schema Gränssättning hur / när man uttrycker sig	Individanpassat schema Gränssättning hur / när man uttrycker sig	Individanpassat schema Gränssättning hur / när man uttrycker sig	Individanpassat schema Gränssättning hur / när man uttrycker sig	Individanpassat schema Gränssättning hur / när man uttrycker sig	Individanpassat schema Gränssättning hur / när man uttrycker sig	Individanpassat schema Gränssättning hur / när man uttrycker sig
Gamleby	Planera kvällsaktiviteter Värderingsövningar Värdegrundsarbete i praktiken	Värderingsövningar Värdegrundsarbete i praktiken	Värderingsövningar Värdegrundsarbete i praktiken	Värderingsövningar Värdegrundsarbete i praktiken	Värderingsövningar Värdegrundsarbete i praktiken	Värderingsövningar Värdegrundsarbete i praktiken	Värderingsövningar Värdegrundsarbete i praktiken
Stegarbetet (kritiskt tänkande, debatt...)	Läroplanstyrda grupper Ma-support Sv steg 3, 5	Läroplanstyrda grupper Berör ämnet kortfattat på steg 16 MoS Sv steg 4, 9	Läroplanstyrda grupper Filmvisning MoS Sv steg 7, 10, 15	Läroplanstyrda grupper Språkdag Sv steg 16, 17	Läroplanstyrda grupper Steg 19 MoS Sv steg 19, 21, 26, 27	Läroplanstyrda grupper Sv steg 32, 34	Läroplanstyrda grupper

Skapad 2012-06-11, NN

Reviderad 2015-06-18, NN

	En steg 2, 3	En seg 14, 16	En steg 17, 18	En steg 26, 27, 28-30	En steg 31 - 35		
Annat:							

Skapad 2012-06-11, NN

Reviderad 2015-06-18, NN

Övriga aktiviteter utan direkt koppling till diskrimineringsgrunderna:	Innehåll?	När?	Vem ansvarar?
Information till eleverna om innehållet i likabehandlingsplanen		Under höstterminen.	Elevhälsoteamet, A-laget.
Information till föräldrarna i skolår 6 och 8 om likabehandlingsarbetet	Genomgång av planen av EHT	Vid ett tillfälle under läsåret.	Arbetslagen bjuder in EHT till sina planerade föräldramöten.
Samarbete med elevgrupp kring likabehandlingsplanen	Elevrådet (arbetsmiljörådet) går igenom planens innehåll.	Slutet av vårterminen.	EHT, Fatme
Genomförande av enkät		På basgruppsamling under våren.	EHT, handledare utför.
Genomförande av elevintervjuer		På PH-samtal under våren.	EHT, handledare utför.
Diskussion i personalgruppen utifrån hur organisation, arbetssätt och arbetsklimat främjar eller motarbetar likabehandling	Diskussioner om ämnen som aktualiseras under läsåret. Likabehandlingsarbete i a-lagen.	Personalkonferenser samt utvärderingsdagar i terminsstart och terminsavslut.	EHT
Inventera behovet av fortbildning			Rektor
Utifrån enkäten sätta upp konkreta mål för likabehandlingsarbetet			EHT
Utvärdera och revidera likabeh. plan		Vid läsårets slut.	EHT

Skapad 2012-06-11, NN

Reviderad 2015-06-18, NN

Bilaga 1

Vad står begreppen för?

(Ur: JämO (2008) "Förebygga diskriminering, främja likabehandling")

Direkt och indirekt diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med *direkt diskriminering* menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis elevens kön. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Men man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas *indirekt diskriminering*. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de elever som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Trakasserier

Trakasserier är en behandling som kränker en elevs värdighet och som har koppling till någon av de skyddade diskrimineringsgrunderna, det vill säga kön, funktionshinder, sexuell läggning, etnisk tillhörighet och religion eller annan trosuppfattning.

Annan kränkande behandling

Med annan kränkande behandling menas en kränkning av en elevs värdighet som *saknar* koppling till en diskrimineringsgrund

Kränkande behandling

Ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Kränkningar kan vara

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)

Skapad 2012-06-11, NN

Reviderad 2015-06-18, NN

- psykosociala (utfrysning, blickar, alla går när man kommer)
- texter och bilder (även som lappar, fotografier, sms, mms, msn och meddelanden på olika webbcommunities).

Kränkande behandling kan delas in i

- trakasserier
- annan kränkande behandling.

Trakasserier

är kränkande behandling som har samband med

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionshinder
- sexuell läggning.

Annan kränkande behandling

är uppträdande som – utan att vara trakasserier kränker en elevs värdighet.

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier. Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders sexuella läggning, funktionshinder etc.

Diskriminering

är när en vuxen i skolan missgynnar en elev och det har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering. Diskriminering kan även ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Bilaga 2

Skollagen (2010:800)

6 kap. Åtgärder mot kränkande behandling

Ändamål och tillämpningsområde

1 § Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag.

Diskriminering

2 § Bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet enligt denna lag finns i diskrimineringslagen (2008:567).

Definitioner

3 § I detta kapitel avses med

- elev: utöver vad som anges i 1 kap. 3 § den som söker annan utbildning än förskola enligt denna lag,

- barn: den som deltar i eller söker plats i förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap.,

- personal: anställda och uppdragstagare i verksamhet enligt denna lag, och

- kränkande behandling: ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Tvingande bestämmelser

4 § Avtalsvillkor som inskränker rättigheter eller skyldigheter enligt detta kapitel är utan verkan.

Ansvar för personalen

5 § Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Aktiva åtgärder

Målinriktat arbete

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Närmare föreskrifter om detta finns i 7 och 8 §§.

Skyldighet att förebygga och förhindra kränkande behandling

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Plan mot kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förbud mot kränkande behandling

9 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.

Förbud mot repressalier

11 § Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Skadestånd

12 § Om huvudmannen eller personalen åsidosätter sina skyldigheter enligt 7, 8, 9, 10 eller 11 § ska huvudmannen dels betala skadestånd till barnet eller eleven för den kränkning som detta innebär, dels ersätta annan skada som har orsakats av åsidosättandet. Skadestånd för kränkning i andra fall än vid repressalier lämnas dock inte, om kränkningen är ringa.

Om det finns särskilda skäl, kan skadeståndet för kränkning sättas ned eller helt falla bort.

Rättegången

13 § Mål om skadestånd enligt detta kapitel ska handläggas enligt bestämmelserna i rättegångsbalken om rättegången i tvistemål när förlikning om saken är tillåten.

I sådana mål kan det dock förordnas att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, om den part som har förlorat målet hade skäligen anledning att få tvisten prövad.

Bevisbörda

14 § Om ett barn eller en elev som anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling enligt 9 § eller repressalier enligt 11 §, visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon har blivit utsatt för sådan behandling, är det huvudmannen för verksamheten som ska visa att kränkande behandling eller repressalier inte har förekommit.

Rätt att föra talan

15 § I en tvist om skadestånd enligt detta kapitel får Statens skolinspektion som part föra talan för ett barn eller en elev som medger det. När Skolinspektionen för sådan talan får myndigheten i samma rättegång också föra annan talan för barnet eller eleven om han eller hon medger det. För barn under 16 år krävs vårdnadshavares medgivande.

Bestämmelserna i rättegångsbalken om part ska gälla även den för vilken Skolinspektionen för talan enligt detta kapitel när det gäller jävsförhållande, pågående rättegång, personlig inställelse samt förhör under sanningsförsäkran och andra frågor som rör bevisningen.

När ett barn eller en elev för talan enligt detta kapitel får Skolinspektionen inte väcka talan för barnet eller eleven om samma sak.

Skapad 2012-06-11, NN

Reviderad 2015-06-18, NN

16 § Rättens avgörande i ett mål där Statens skolinspektion för talan för ett barn eller en elev får överklagas av barnet eller eleven, om det får överklagas av myndigheten.

När rättens avgörande i ett mål som avses i första stycket har vunnit laga kraft, får saken inte prövas på nytt på talan av vare sig barnet eller eleven eller Skolinspektionen.

Aktuella bestämmelser i diskrimineringslagen (2008:567)

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens ändamål

1 § Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

2 kap. Förbud mot diskriminering och repressalier

Utbildning

Diskrimineringsförbud

5 § Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (1985:1100) eller annan utbildningsverksamhet (utbildningsanordnare) får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten. Anställda och uppdragstagare i verksamheten ska likställas med utbildningsanordnaren när de handlar inom ramen för anställningen eller uppdraget. Diskrimineringsförbudet gäller även i det fall en utbildningsanordnare genom skäliga åtgärder i fråga om lokalernas tillgänglighet och användbarhet kan se till att en person med funktionshinder, som söker eller har antagits till utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller till utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, kommer i en jämförbar situation med personer utan sådant funktionshinder.

6 § Förbudet i 5 § hindrar inte

1. åtgärder som är ett led i strävanden att främja jämställdhet mellan kvinnor och män vid tillträde till annan utbildning än sådan som avses i skollagen (1985:1100),
2. tillämpning av bestämmelser som tar hänsyn till ålder i fråga om förskoleverksamhet eller skolbarnsomsorg, utbildning i förskoleklass, i det obligatoriska skolväsendet eller i en fristående skola som motsvarar grundskolan, särskolan eller specialsolan, eller
3. särbehandling på grund av ålder, om den har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet. Förbudet hindrar inte heller att en folkhögskola eller ett studieförbund vidtar åtgärder som är ett led i strävanden att främja lika rättigheter och möjligheter oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier

7 § Om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn eller en elev, student eller studerande som deltar i eller söker till utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden.

Skapad 2012-06-11, NN

Reviderad 2015-06-18, NN

3 kap. Aktiva åtgärder

Utbildning

Målinriktat arbete

14 § En utbildningsanordnare som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (1985:1100), utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina ska inom ramen för denna verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning. Närmare föreskrifter om utbildningsanordnarens skyldigheter finns i 15 och 16 §§.

Att förebygga och förhindra trakasserier

15 § En utbildningsanordnare som avses i 14 § ska vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att något barn eller någon elev eller student som deltar i eller söker till verksamheten utsätts för trakasserier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning eller för sexuella trakasserier.

Likabehandlingsplan

16 § En utbildningsanordnare som avses i 14 § ska varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier som avses i 15 §. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som utbildningsanordnaren avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redovisning av hur de planerade åtgärderna enligt första stycket har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

2 § En likabehandlingsplan enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen (2008:567) och en plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.